

Aan: Sectoraal Advies College, sector Economie

Van: platform Ad, werkgroep advisering profiel Ad Ondernemen (Danny Beetsma (NHL Stenden), Anja De Bruijn (Fontys), Anouk File (HAN) en Annechien Langevoord (HvA))

Betreft: Advies over het profiel van de Ad opleiding Ondernemen, versie 9 juli 2020

Datum: 1 september 2020

Beste leden van de SAC,

Conform de vastgestelde procedure¹ door de Vereniging Hogescholen met betrekking tot opstelling en vaststelling van de landelijke profielen voor de Ad opleidingen, vindt u hieronder het advies over het profiel van de Ad opleiding Ondernemen (versie 9 juli 2020). Het profiel is opgesteld door de volgende hogescholen: Hogeschool Windesheim, Hogeschool Rotterdam, Christelijke Hogeschool Ede, Hanzehogeschool Groningen.

De werkgroep vindt het positief dat bij de opstelling van het profiel aansluiting is gezocht bij de internationaal erkende European Entrepreneurship Competence Framework (2018) en het landelijk opleidingsprofiel van de bachelor Ondernemerschap en Retail Management (2018).

De werkgroep begrijpt de keuze om veel regionaal in te willen laten kleuren, maar ziet tegelijkertijd dat dit veel verantwoordelijkheid over laat aan de verschillende hogescholen. Daarmee verliest het profiel zijn sturende karakter. De werkgroep concludeert dat het profiel op basis van de in de procedure opgestelde criteria op de volgende punten aanscherping behoeft:

1. De realisatie van het niveau 5

De eindkwalificaties van de opleiding zijn competenties uit het European Entrepreneurship Competence Framework. Dit framework geldt ook voor onderwijs op bachelorniveau. In het profiel zijn keuzes gemaakt in competenties, maar deze keuzes zijn niet onderbouwd in relatie tot het associate degree niveau. Bovendien is niet helder hoe de competenties zijn gerelateerd aan de leerresultaten die voor niveau 5 zijn gedefinieerd: methodisch handelen, probleemoplossend vermogen, samenwerken, communiceren en lerend vermogen.

De werkgroep adviseert te zorgen voor een concrete invulling van het niveau van de afgestudeerde Ad Ondernemen. De werkgroep stelt voor om het profiel te starten met een beschrijving van de afgestudeerde Ad-ondernemen (hoofdstuk 4 en 6) in relatie tot het European Entrepreneurship Competence Framework en de gemaakte keuzes in relatie tot het associate degree niveau (hoofdstuk 2 en 3) te onderbouwen. Zo wordt het niveau aan de hand van de leerresultaten voor niveau 5 en de competenties concreet ingekleurd vanuit het ondernemersperspectief en wordt duidelijker wat het verschil is tussen de Ad Ondernemen en de Bachelor Ondernemerschap en Retail Management (en eventueel de Mbo-4 afgestudeerde). E.e.a kan eventueel met voorbeelden van kritische beroepssituaties en/of beroepsproducten uit de verschillende bestaande opleidingen geïllustreerd worden. Betrek het brede werkveld hierbij, inclusief verschillende werkgeversorganisaties.

2. De kern van het opleidingsprofiel

---

¹ Zie <http://www.deassociatedegree.nl/wp-content/uploads/20191215-vaststellen-beroeps-en-opleidingsprofielen-Ad.pdf>

De opleiding valt binnen het domein Economie. Vanwege de grootte en complexiteit van het domein Economie adviseert de werkgroep om een vergelijking te maken met andere opleidingen in het domein Economie. Hoe verhoudt de Ad Ondernemen zich bijvoorbeeld tot de Ad Business Administration en de Ad Commerce? Zijn er andere vergelijkbare opleidingen in andere domeinen (bijvoorbeeld business in de creative sector, kunstonderwijs, etc)? Welke verhouding heeft dit profiel daarmee?

De werkgroep ziet een spanningsveld tussen de verantwoordelijkheid van de individuele opleidingen en het sturende karakter van een gezamenlijk opleidingsprofiel. Daarom adviseert zij, ondanks dat de opstellers hier geen voorstander van zijn, toch om een gemeenschappelijk kennisbasis te definiëren in de vorm van thema's of vakgebieden. Deze vakgebieden en thema's geven enerzijds sturing aan de inhoud van de opleiding, maar laten anderzijds veel ruimte over aan de verschillende hogescholen. We denken aan de volgende gemeenschappelijke vakgebieden/ thema's: ondernemingsvormen, marketing en sales, financiën, wet- en regelgeving, logistiek, HRM, etc.

De eindkwalificaties (competenties) zijn afgeleid van het European Entrepreneurship Competence Framework uit 2018 en het landelijk opleidingsprofiel van de bachelor Ondernemerschap en Retail Management uit 2018. Inmiddels leven we in 2020 en de wereld verandert snel. Dat roept bij de werkgroep de vraag op of de eindkwalificaties toekomstbestendig geformuleerd zijn: de werkgroep mist eindkwalificaties en/of vakgebieden als datasciences, netwerkorganisaties, robotisering, circulaire economie, etc.

3. De doorstroommogelijkheden vanuit de Ad naar één of meerdere (verwante) bachelors.

Er is geen informatie opgenomen over de doorstroommogelijkheden. De werkgroep adviseert aan te geven naar welke bacheloropleidingen studenten kunnen doorstromen en eventuele aanvullende eisen te benoemen.

4. De naamgeving van de Ad-opleiding.

De werkgroep vindt de naamgeving helder. De internationale vertaling spreekt voor zich.

5. De validatie door het (regionale) relevante werkveld.

Het profiel is, zonder verdere specificatie, gevalideerd via de werkveldadviescommissies van de verschillende Ad opleidingen. Het is de werkgroep niet helder wie in deze werkveldcommissies vertegenwoordigd zijn. Het lijkt een vrij smalle validatie. We achten het raadzaam, gezien de snelle (recente) ontwikkelingen in het werkveld en het feit dat is uitgegaan van bestaande opleidingsprofielen, dat dit profiel breed wordt gevalideerd. We denken hierbij aan Detailhandel Nederland, MKB-Nederland, Jonge Ondernemen, Kamer van Koophandel, etc.

Tot slot een paar algemene opmerkingen. We missen a) een contactpersoon en b) een beoogde startdatum.